

๑. การปลูกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์หลังนา

๒. ปริมาณการใช้น้ำ ๔๕๐ - ๕๐๐ มิลลิเมตร หรือ ๗๒๐ - ๘๐๐ ลูกบาศก์เมตร/ไร่/ฤดูกาลผลิต

๓. เงื่อนไขการดำเนินงาน

๓.๑ ต้องมีตลาดรับรอง

๓.๒ มีแหล่งรับซื้อที่เป็นสหกรณ์และภาคเอกชน

๓.๓ ควรปลูกให้แล้วเสร็จภายในเดือนธันวาคม เพื่อไม่ให้กระทบแล้งในช่วงออกดอก ผสมเกสร

๔. วิธีการผลิต

๔.๑ ช่วงเวลาปลูกที่เหมาะสม : เดือนพฤศจิกายน - ธันวาคม

๔.๒ การเลือกพื้นที่ : เป็นพื้นที่เขตชลประทาน หรือพื้นที่สามารถให้น้ำได้ตลอดระยะเวลาปลูก

๔.๓ ดินที่เหมาะสม : ควรเป็นดินที่มีความอุดมสมบูรณ์ ระบายน้ำได้ดี เช่น ดินร่วน ดินร่วนเหนียว หรือ ดินร่วนทราย ควรหลีกเลี่ยงดินเหนียวจัด และควรให้สำนักงานเกษตรอำเภอตรวจสอบชุดดิน/แผนที่ดินที่มีความเหมาะสมกับข้าวโพดเลี้ยงสัตว์หรือไม่ และดินควรมีค่าความเป็นกรดต่าง (pH) มากกว่า ๕.๕

๔.๔ การเตรียมดิน : ไถตะด้วยผาล ๓ หลังเก็บเกี่ยวข้าว ตากดินไว้ ประมาณ ๕-๗ วัน จึงไถแปรพร้อมคราด ๒-๓ ครั้ง เพื่อย่อยดินและให้ดินเก็บความชื้น ไม่ควรเผาหญ้าหรือฟางข้าวในแปลงมาก่อนปลูกเพื่อรักษาความอุดมสมบูรณ์ของดิน ถ้าแปลงนามีขนาดใหญ่และมีดินเป็นดินเหนียวควรทำร่องน้ำระหว่างแปลงเพื่อสะดวกต่อการส่งน้ำเข้าและระบายน้ำออกจากแปลง ความกว้างของร่องน้ำประมาณ ๐.๗๕-๑ เมตร

๔.๕ การเตรียมพันธุ์ : ควรใช้พันธุ์ลูกผสมเดี่ยวเนื่องจากมีลักษณะทางการเกษตรสม่ำเสมอ ได้แก่ ขนาดฝัก ความสูงฝัก ความสูงต้น อายุวันออกดอก ต้นเตี้ย รากแข็งแรง ทนทานต่อการหักล้ม ทบสนองต่อการใช้ปุ๋ยได้ดี และให้ผลผลิตสูง พันธุ์ของทางราชการที่แนะนำ ได้แก่ พันธุ์นครสวรรค์๓ ของกรมวิชาการเกษตร พันธุ์สุวรรณ ๔๔๕๒ ของศูนย์วิจัยข้าวโพดและข้าวฟ่างแห่งชาติ รวมทั้งพันธุ์ที่ผลิตโดยภาคเอกชน

๔.๖ การปลูก : ควรปลูกในขณะที่ดินมีความชื้น ไม่แฉะเกินไป ระยะปลูกที่เหมาะสม คือ ระยะระหว่างแถว ๗๐-๗๕ เซนติเมตร ระหว่างหลุม ๒๐ เซนติเมตร จำนวน ๑ เมล็ดต่อหลุม อัตราเมล็ดพันธุ์ ๒.๕-๓ กิโลกรัมต่อไร่ จะได้จำนวน ๑๐,๖๖๖ - ๑๑,๔๒๘ ต้นต่อไร่ และควรปลูกซ่อมให้แล้วเสร็จภายใน ๗-๑๐ วัน

๔.๗ การใส่ปุ๋ย :

- ปุ๋ยรองพื้นใส่พร้อมปลูก สูตร ๑๕-๑๕-๑๕ , ๑๖-๑๖-๘ , ๑๖-๘-๘ , ๒๐-๑๐-๕ อัตราตามค่าวิเคราะห์ดิน

- ปุ๋ยแต่งหน้าครั้งที่ ๑ ใส่เมื่อข้าวโพดอายุ ๓ สัปดาห์หลังปลูก ใส่ปุ๋ยสูตร ๔๖-๐-๐ (ยูเรีย) อัตรา ๒๕ กิโลกรัมต่อไร่ พร้อมกับบดยาฆ่าหญ้าพุนโคนและให้น้ำไปตามร่อง

- ปุ๋ยแต่งหน้าครั้งที่ ๒ เมื่อข้าวโพดอายุ ๗-๘ สัปดาห์หลังปลูก เป็นระยะเริ่มออกไหม และช่อดอกตัวผู้ ซึ่งต้องการความชื้นและธาตุอาหารอย่างเพียงพอ ให้ใส่ปุ๋ยสูตร ๔๖-๐-๐ (ยูเรีย) อัตรา ๑๐ กิโลกรัมต่อไร่ โดยโรยข้างร่องหลังจากให้น้ำแล้ว

๔.๘ การให้น้ำ : ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ต้องการน้ำตลอดฤดูปลูกประมาณ ๔๕๐-๕๐๐ มิลลิเมตร หรือ ๗๒๐-๘๐๐ ลูกบาศก์เมตรต่อไร่ การให้น้ำครั้งแรกควรให้เมื่อข้าวโพดอายุ ๓ สัปดาห์ หลังจากใส่ปุ๋ยแต่งหน้าครั้งที่ ๑ การให้น้ำครั้งต่อไปให้สังเกตจากความชื้นของผิวดิน หรืออาการเหี่ยวชั่วคราวของใบข้าวโพดในช่วงเวลาบ่าย วิธีการให้น้ำโดยปล่อยให้ไปตามร่อง หากเป็นสภาพดินเหนียวไม่ควรให้น้ำแบบปล่อยท่วมแปลง เพราะจะทำให้ดินอัดตัวกันแน่นยิ่งขึ้น

๔.๙ การเก็บเกี่ยว : ควรเก็บเกี่ยวเมื่อข้าวโพดแก่จัดและแห้งสนิท อายุ ๑๑๐-๑๒๐ วัน ขึ้นอยู่กับชนิดพันธุ์ หรือสังเกตจากใบและลำต้นเปลี่ยนเป็นสีน้ำตาลอ่อนหรือสีฟางข้าวทั้งแปลง และควรตาก ๑-๒ แดด ก่อนกะเทาะเมล็ดจำหน่าย

๔.๑๐ วิธีการเก็บเกี่ยว : ใช้แรงงานคน หรือใช้เครื่องจักร

๕. ข้อจำกัดของการปลูกข้าวโพดสัตว์หลังนา

- ๕.๑ หลีกเลี้ยงดินเหนียวจัด
- ๕.๒ หลีกเลี้ยงดินกรดถึงกรดจัด (pH ต่ำกว่า ๕.๐)
- ๕.๓ หลีกเลี้ยงพื้นที่ต่ำและที่น้ำท่วมขัง
- ๕.๔ หลีกเลี้ยงการปลูกล่าช้ากว่าเดือนธันวาคม

๖. ข้อควรระวังการปลูกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์หลังนา

หนู : จะระบาดรุนแรงในช่วงฤดูแล้งมักเข้ากัดกินทำลายลำต้นและฝักข้าวโพด เนื่องจากไม่มีพืชอาหารชนิดอื่น ดังนั้นเกษตรกรควรร่วมกันกำจัดหนูในพื้นที่พร้อมๆกันเป็นบริเวณกว้างก่อนการปลูกข้าวโพด วิธีการป้องกันกำจัดโดยกำจัดวัชพืชบนคันนา หรือใช้วิธีการร่วมกับการใช้สารพิษ ซิงค์ฟอสเฟต ซึ่งออกฤทธิ์เร็ว สลับกับโฟลคูมาเฟน เขี่ยพิษสำเร็จรูปประเภทออกฤทธิ์ช้า

๗. ต้นทุนการผลิตและผลตอบแทนข้าวโพดเลี้ยงสัตว์หลังนา

ที่	ต้นทุน/ปัจจัยการผลิต		ผลตอบแทน (บาท/หน่วย)
	ชนิด/จำนวน	ราคา (บาท)	
๑.	ต้นทุนรวมต่อไร่	๔,๕๑๑.๒๑	ผลผลิตต่อไร่ (กก.) ๗๓๕ กก./ไร่
	- ต้นทุนผันแปร ๓,๔๓๑.๖๙ บาท		ราคาขาย (บาท/กก.) ๘.๙๓ บาท
	- ต้นทุนคงที่ ๘๗๙.๕๒ บาท		รายได้ (บาท/ไร่) ๖,๕๖๓.๕๕ บาท
๒.	ต้นทุนรวมต่อตัน	๖,๑๓๘	ผลตอบแทนสุทธิต่อไร่ ๒,๐๕๒.๓๔ บาท
๓.	ต้นทุนรวมต่อกิโลกรัม	๖.๑๔	
๔.	ผลผลิตต่อไร่ (กก.)	๗๓๕	
๕.	ราคาขาย (บาท/กก.)	๘.๙๓	
๖.	รายได้ (บาท/ไร่)	๖,๕๖๓.๕๕	
๗.	ผลตอบแทนสุทธิต่อไร่	๒,๐๕๒.๓๔	

ที่มา : สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร

๗. การตลาด

เกษตรกรที่ผลิตส่งโรงงานผลิตอาหารสัตว์

๘. การเพิ่มมูลค่าผลผลิต

ร้อยละ ๙๐ ใช้ข้าวโพดเป็นส่วนผสมของอาหารสัตว์

๙. แหล่งข้อมูลเพิ่มเติม

๙.๑ กลุ่มส่งเสริมพืชไร่อุตสาหกรรม สำนักส่งเสริมและจัดการสินค้าเกษตร กรมส่งเสริมการเกษตร

โทรศัพท์ ๐ ๒๙๔๐-๖๑๒๔ โทรสาร ๐ ๒๙๔๐ ๖๑๐๐

๙.๒ สำนักงานเกษตรจังหวัด สำนักงานเกษตรอำเภอในพื้นที่